

Pärre Pystykorva

Opettajan opas

SISÄLTÖ

Opettajan opas.....	3
Seikkailu alkaa.....	4
Suomen Kennelliitto pähkinänkuoressa.....	5
Kotimaiset koirarodut.....	7
Harrastuksista.....	8
Koiraharrastukset.....	9
Koira töissä.....	12
Koiriin liittyvät ammatit.....	15
Koira kansalaisena Suomessa.....	18
Tehtävät.....	19

Julkaisija:

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry.
2023

Työryhmä:

Sanna Törnroos
Auli Aho
Anu Lintula
Suvi-Tuuli Skyttä

Kuvitus ja taitto:

Riina Haapakallio, Haapakallio Design Ky

Suomen Kennelliitolla on tekijänoikeus tämän esitteen kuviin ja teksteihin. Niiden käyttäminen edellyttää Kennelliiton etukäteen antamaa kirjallista lupaa. Tekijänoikeuksien rikkominen on lainsäädännön mukaisesti rangaistavaa.

Pärre Pystykorva

OPETTAJAN OPAS

Suomen Kennelliitto on laatinut tämän oppaan vuoden 2023 Koira kansalaisena -teemavuotensa puitteissa. Oppaan avulla voi käsitellä koiria ja koiraharrastuksia eri näkökulmista. Materiaali on suunnattu esi- ja alakoulujen opettajille ja kerho-ohjaajille.

Oppaaseen liittyy tehtäväpaketti, jonka voi tulostaa Kennelliiton verkkosivuilta haluamassaan laajuudessa.

Opas koostuu Pärre Pystykorvan tarinasta, jonka ympärillä on erilaisia asiakokonaisuuksia. Oppaan sisältöä ja tarinaa voi seurata yksi teema ja luku kerrallaan. Halutessaan voi poimia vain yhden sopivan teeman ja/tai hyödyntää tehtäväpakettia. Tehtävien vaikeusaste on ilmaista tussumerkein: yhden tassun tehtävät ovat helpoim-

pia ja kolmen tassun tehtävät vaikeimpia. Löydät oppaan tehtävämateriaalit Suomen Kennelliiton sivuilta osoitteesta www.kennelliitto.fi > Koirat > Materiaaleja opetukseen

Kennelliiton verkkosivuilta (kennelliitto.fi) löytyy runsaasti lisätietoa koirista ja koiraharrastuksista. Videomateriaalia on saatavilla Kennelliiton Youtube-kanavalta.

Vaikeusaste

- Helppo
- Keskitaso
- Haastava

Tehtävät

- Tietovisa
- Väritä logo

SEIKKAILU ALKAA

Pärre Pystykorva hypähtelee innoissaan eikä millään maltaisi odottaa, että hihna kytketään sen pantaan ja lähdetään yhdessä ulos. On lauantai ja Eevi on lähdössä äitinsä kanssa seikkailuretkelle. Kolmikolla on aikomus olla hauskaa Anna koirasi päättää mihin suuntaan lenkkeilään -leikkiä. Koirat ovat yleensä innokkaita ulkoilijoita ja keksivät mielellään uusia reittejä, ja tälle retkelle on varattu runsaasti aikaa. Mukaan on pakattu myös evästä.

Kun päästään pihaportista ulos, äiti kyykistyy Pärre Pystykorvan viereen ja silittää sitä kannustavasti: "No niin Pärre, tänään sinä saat päättää mihin mennään ja vastaat tämän seikkailuretken maisemista ja ohjelmasta!" Innoissaan Pärre heiluttaa häntäänsä ja lähtee reip-

paasti kulkemaan kotitien reunaan eteenpäin. Hetken kuluttua Pärre pysähtyy ja katsoo taaksepäin seuruettaan. Varmistuttuaan että Eevikin pysyy matkassa mukana, Pärre jatkaa reipasta vauhtia eteenpäin. Kotitien hajut ovat Pärrelle tuttuja, eikä niitä tarvitse jäädä tutkimaan kovinkaan tarkasti. Äiti varmistaa vielä, että hihnassa heiluvassa kakkapussikotelossa on riittävästi pusseja.

Jo ensimmäisessä tienristeyksessä äiti ja Eevi huomaavat, että Pärre seuraa jotain hajua ja sillä tuntuu olevan jokin kohde mielessään. Retkiporukan suunta näyttäisi olevan kohti Espoon keskusta. Tähän suuntaan ei tavallisilla lenkeillä mennäkään, vaan yleensä suunnataan metsäpoluille ihailemaan luontoa. Nyt Pärreä kui-

tenkin selvästi kiinnostavat sellaiset hajut, jotka johtavat kolmikon suuren kerrostalon pihaan. Pihalla seisoo hyvin aidon näköinen koirapatsas, joka muistuttaa ihan Pärreä itseään!

Rakennuksen katolla olevasta kyltistä äiti lukee Eeville, että ollaan Kennelliiton toimis-

torakennuksen pihalla. Koska Kennelliitto on koiramyönteinen työpaikka, siellä käy useita koiria omistajiensa mukana töissä. Näiden koirien hajut ovat houkutelleet Pärren Kennelliiton toimiston pihaan, sillä koirat ovat usein hyvin kiinnostuneita lajitovereistaan.

SUOMEN KENNELLIITTO

– PÄHKINÄNKUORESSA

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben on suomalaisen koiraharrastuksen kattojärjestö. Kennelliitto rekisteröi koirat koirarekisteriin, jonka julkista jalostustietojärjestelmää voi kuka tahansa käydä tutkimassa Kennelliiton verkkosivuilla. Jalostustietojärjestelmästä löytyvät kaikkien Suomessa rekisteröityjen rotujen koirat, ja yksittäistä koiraa voi jäljittää jopa kymmeniä sukupolvia taaksepäin. Jalostustietojärjestelmään tallennetaan sukutaulujen lisäksi koirien saavuttamia tuloksia näyttelyistä, kokeista ja kilpailuista sekä koirille tehtyjen terveystutkimusten tuloksia.

Kennelliitto kouluttaa yhdessä alueellisten kennelpiirien kanssa koiraharrastuksen osaa-

ja, kuten koe- ja näyttelytoimitsijoita sekä tuomareita. Kennelliitto kouluttaa ja neuvoo koirankasvattajia ja tarjoaa heille tukeaa esimerkiksi erilaisten valmiiden sopimusten muodossa. Kennelliitto hallinnoi Suomessa järjestettävien koirakokeiden, -kilpailuiden ja -näyttelyiden sääntöjä ja järjestämisohjeita. Kennelliiton toimisto sijaitsee Espoossa, ja siellä työskentelee 40 koirala- alan ammattilaista.

Kennelliitto julkaisee omaa Koiramme-lehteä, joka käsittelee koiramaailman ajankohtaisia asioita. Lehti ilmestyy 10 kertaa vuodessa, ja sillä on noin 300 000 lukijaa.

Suomalaisen koiraharrastuksen ja kotimaisten koirarotujen historiaa taltioi puolestaan Suomen Kennelsäätiö. Sen hallussa olevat historialliset esineet ja julkaisut ovat lähtöisin Kennelliiton kokoelmista. Kennelsäätiön Koiramuseoon voi tutustua verkossa: www.koiramuseo.fi

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry on Pohjoismaiden vanhin koirajärjestö. Se on perustettu vuonna 1889. Kenneliitossa on nykyään noin 146 000 henkilöjäsentä ja yli 2000 jäsenyhdistystä.

Nyt lauantaina Kennelliiton toimisto on kuitenkin suljettu. Pärre toteaa, että hiljaiselta vaikuttaa, eikä toisia koiria hyvistä hajusta huolimatta näy. Niinpä se lähtee jatkamaan matkaa, ja äiti ja Eevi kulkevat leikin hengen mukaisesti äänettömästi perässä ja seuraavat kiinnostuneina Pärren touhuja.

Seuraavaksi suunnataan kohti läheisen kauppakeskuksen parkkipaikkaa, josta alkaa kuulua koirien haukahtelua. Pärren askelten tahti kiihtyy, ja se innostuu silmin nähden kun parkkipaikka lähenee. Äiti ja Eevi huomaavat, että parkkipaikka on täynnä erilaisia koiria ja niiden omistajia.

Äiti kysyy kolmen iloisen mäyräkoiran kanssa olevalta aikuiselta, mitä parkkipaikalla on meneillään. “Täällä on paikallisen koirakerhon Match Show eli leikki-mielinen koiränäyttely, johon kaikki koirat ovat tervetulleita osallis-

tumaan”, koiranomistaja kertoo. Eevi katselee ympärilleen ja näkee valtavasti erikokoisia ja erivärisiä koiria, jotka valmistautuvat vuorolaan menemään kehään esittäytymään tuomarina toimivalle koirankouluttajalle. “Äiti, miten ihmeessä voi olla edes olemassa näin paljon erinäköisiä koiria”, ihmettelee Eevi, jonka ohi juoksee juuri liehuvaturkkinen afgaaninvinttikoiria. “Koirarotuja on olemassa monta sataa erilaista, ja kaikki rodut on jalostettu joihin käyttötarkoitusta varten. Koirarotuihin voi tutustua esimerkiksi netissä tai menemällä seuraamaan koiränäyttelyitä. Niissä on yleensä esillä paljon erilaisia koirarotuja”, kertoo mäyräkoirien omistaja.

Tehtävät

- 🐾 Piirrä koirarotu
- 🐾🐾 Maantietomatka koirarotuihin
- 🐾🐾 Mikä rotu sopisi minulle?
- 🐾 Väritä koirarotu

KOIRAROTUJA

Suomessa hyväksytyjä koirarotuja on lähes 350, joista tällä hetkellä Suomessa rekisteröityjä on noin 320. Suurin osa koiraroduisista on kehitetty joihin tiettyä käyttötarkoitusta silmällä pitäen, kun ihminen on jalostanut koirista itselleen sopivia kumppaneita esimerkiksi metsästämiseen tai erilaisiin palvelutehtäviin.

Maailman pienin koirarotu on chihuahua, jonka aikuinen yksilö on parikiloinen. Koiramaailman jättiläisiä ovat taas irlanninsusikoira, jonka säkäkorkeus voi olla jopa lähes 90 cm, sekä mastiffi, joka voi painaa jopa 100 kg.

Koiran hankintaa harkitsevan kannattaa tutustua kaikessa rauhassa erilaisiin rotuihin ja pohtia omaa elämäntapaansa ja toiveita koiralle. Rotukoirista löytyy paljon erikokoisia, eriluonteisia ja erilaisin ominaisuuksin varustettuja rotuja. Koirarotuihin voit tutustua hankikoira.fi -sivustolla.

KOTIMAISET KOIRARODUT

Kaikista maailmassa olevista koiraroduista viiden rodun katsotaan olevan suomalaisia. Nämä rodut ovat karjalankarhukoira, lapinporokoira, suomenajokoira, suomenlapinkoira sekä suomenpystykorva. Kansalliskoiramme on suomenpystykorva ja se esiintyy myös Suomen Kennelliiton logossa. Kotimaisia koirarotuja pidetään kansallisasteinamme, ja niiden jatkuvuuden turvaaminen on yksi Kennelliiton tärkeimmistä tehtävistä.

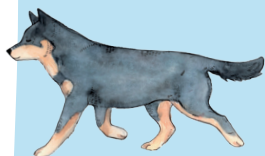
Suomenajokoira on keskikokoinen, lyhytkarvainen ja kolmivärinen koirarotu, jonka suurin osa suomalaisista tunnistaa. Se on Suomen suosituimpiin rotuihin kuuluva koirarotu, jota käytetään lähes pelkästään jäniksen tai ketun ajometsästyksen.

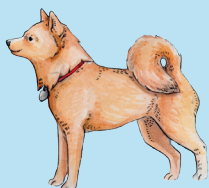
Karjalankarhukoira on pääasiassa hirven ja karhun metsästyksen käytettävä mustavalkoinen pystykorvarotu. Rodun kantakoirat ovat kotoisin Karjalasta, jossa niitä käytettiin erilaisten riistaeläinten metsästyksen. Karjalankarhukoira on Suomessa yleinen rotu.

Suomenlapinkoiran alkuperäinen käyttötarkoitus on poropaimennus. Nykyään suomenlapinkoirasta on tullut suosittu seura- ja harrastuskoira. Rodun nallemainen ulkonäkö on tehnyt siitä suosittu perhekoiran. Suomenlapinkoira on huomattavasti serkkuaan lapinporokoiraa tuuheaturkkisempi.

Lapinporokoira on muodostunut poronhoitoalueella poropaimennukseen käytetystä koirakannasta. Nykyisin enemmistö yksilöistä toimii seura- ja harrastuskoirina.

Suomenpystykorva on pääasiassa metsäkanalintujen, mutta myös pienpetojen, vesilintujen sekä hirven ja jopa karhun metsästyksen käytettävä koira. Suomenpystykorva on metsästysintoinen, varsin itsenäisesti, mutta kuitenkin yhteistyöhaluisesti metsästäjän kanssa työskentelevä koira, joka ilmaisee riistan haukkumalla.

Suomenpystykorva ja pystykorvametsästys kuuluvat edelleen olennaisena osana suomalaiseen erämaisemaan. Tämä rotu ja tämä perisuomalainen metsästysmuoto ovat niin arvokasta suomalaista kulttuurihistoriaa, että niiden vaaliminen on yksi suomalaisten kenneljärjestöjen kunnia-asioita.

ROKOTUS- KORTTI

Äiti kertoo Eeville, että Pärre Pystykorvan kanssa ei ole vielä käyty koiranäyttelyissä, vaikka sellaisesta oli puhetta Pärren kasvattajan kanssa silloin kun Pärre hankittiin perheeseen. Koiranäyttelyihin voivat osallistua kaikki rekisteröidyt rotukoirat, jotka on asianmukaisesti rokotettu. Pärre on rokotettu ja muutenkin hyvin hoidettu ja koulutettu, mutta tänään se ei voi jäädä osallistumaan tähän epäviralliseen näyttelyyn, koska sillä ei ole nyt mukana rokotustodistustaan. Todistus vaaditaan koirilta aina kaikissa koiratapahtumissa. Sitä paitsi Pärrehän on nyt seikkailulla äidin ja Eevin kanssa!

Äiti ja Eevi katselevat vielä hetken erilaisia koiria, ja Pärre tekee tuttavuutta pienen jackrusseinterrierin kanssa. Terrierin omistaja kertoo, että koiran nimi on Töppis ja omistaja on Kirsi. Kirsi ja Töppis harrastavat monenlaisia lajeja, koska rotuna jackrusseinterrierit ovat hyvin aktiivisia ja kaipaavat monenlaista tekemistä. Kirsi kertoo Eeville ja äidille hieman agilitystä eli koirien esteratakilpailusta ja muista lajeista, joita voi harrastaa minkä tahansa rotuisen koiran kanssa. Eevi innostuu kun Kirsi kertoo Noseworkista, jossa koira opetetaan tunnistamaan ja paikallistamaan erilaisia hajuja.

HARRASTUKSISTA

Mitä kaikkea koiran kanssa voi tehdä?

Kaikkien koirien kanssa voi ulkoilla ja leikkiä. Koiran pitää päästä ulos monta kertaa päivässä, sillä se ei halua tehdä tarpeitaan sisälle. Ulkona koira pääsee pissaamisen ja kakkaamisen lisäksi liikkumaan ja nuuhkimaan toisten koirien ja eläinten jättämiä hajuja.

Koirille on olemassa koirapuistoja, joissa ne pääsevät leikkimään toistensa kanssa vapaas-

ti vaikka paini- tai takaa-ajoleikkejä. Koirapuistoissa voi olla kova vauhti päällä, eivätkä ne ole ihmislusten leikkipaikkoja. Koirat leikkivät koirapuistoissa keskenään eikä siellä tarvita leluja. Esimerkiksi palloista voi joskus tulla jopa riitaa koirien kesken, ja siksi leluja ei saa tuoda koirapuistoihin.

Koiran kanssa voi leikkiä kotona. Monen koiran lempipuhua on etsiä nameja, joita ihminen on piilottanut ympäri kotia. Koiralle voi

opettaa erilaisia taitoja ja temppuja. Koira noirtii, kun ihminen puuhailee sen kanssa erilaisia asioita.

Koiria saa ja pitää myös kouluttaa. Kaikkia koiria tulee kouluttaa ainakin sen verran, että ne saavat perustaidot ihmisten ja toisten koirien kanssa olemiseen. Koiran kouluttaminen on tärkeää myös siksi, että se vahvistaa koiran ja omistajan suhdetta. Mitä enemmän omista-

ja viettää aikaa koiransa kanssa, sitä paremmin hän tuntee koiransa ja osaa tulkita sen käyttäytymistä. Hyvä ja luottavainen suhde on perusta sille, että yhteiselo sujuu kaikkien näkökulmasta hienosti. Koirankoulutus perustuu palkitsemiseen ja oikeanlaisen toiminnan vahvistamiseen. Palkintoina voidaan käyttää koiralle mieluisia asioita kuten namipaloja, leluja tai omistajan kehuja.

Koiraharrastukset

Erilaisia koiraharrastuksia on paljon. Monessa lajissa voi osallistua kilpailuihin, mutta aina voi harrastaa myös ihan vain omaksi ja koiran iloksi.

Suosituimpia koirien harrastuksia ovat agility ja rally-toko. Agility tarkoittaa suomeksi ketteryyttä. Koiramaailmassa agility on esteratakilpailu, jossa ihminen ohjaa koira juoksemaan, kiipeilemään ja hyppimään erilaisten esteiden läpi mahdollisimman nopeasti ja ketterästi. Agilityä voivat harrastaa kaikki koirat, olivat ne sitten pieniä tai suuria.

Myös rally-toko sopii kaikenlaisille koirille. Siinäkin koira ja ohjaaja liikkuvat tehtäväradalla, mutta esteiden lisäksi tehdään tottelevaisuus-

tehtäviä ja jopa tanssiliikkeitä! Toko tarkoittaa tottelevaisuuskoulutusta, ja jotkut koirat keskittyvät harrastamaan pelkästään toko-tehtäviä ja kokeilemaan jopa kilpailuissa, kuka maltaa totella ohjaajansa parhaiten.

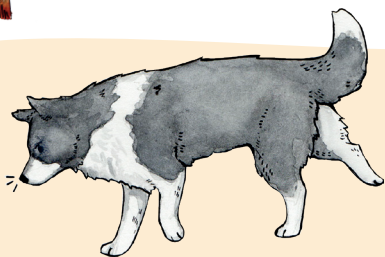
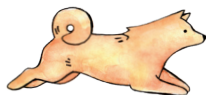
Koiratanssia voi harrastaa myös ihan erikseen. Siinä ihminen suunnittelee itselleen ja koiralleen tanssiliikkeitä sarjan, jossa liikutaan ja pyörähdellään yhdessä musiikin tahtiin.

Jotkut koirat pitävät erityisen paljon haistelemisesta, ja niille sopivat harrastukseksi esimerkiksi Nosework tai erilaiset etsintälajit. Nosework tarkoittaa nenä- tai pikemminkin kuonotyökentelyä. Siinä koira opettelee löytämään haistelemalla tiettyä tuoksua sisällä tai ulkona.

Tehtävät

- 🐾🐾🐾 Miltä koirasta tuntuu olla koulutettavana - leikki
- 🐾 Lelukoiranäyttely
- 🐾 Hajuntunnistusrata
- 🐾 Esterata
- 🐾 Pisteestä pisteeseen

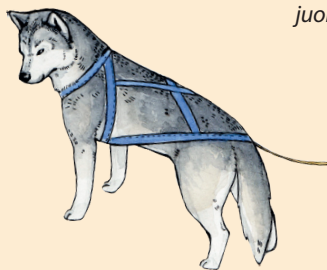

Muita etsintälajeja harrastetaan ulkona. Koira voi opetella etsimään ihmistä tai vaikka jänistä seuraamalla jälkien hajua metsässä. Metsässä koira voi opetella myös etsimään kantarellejä tai muita sieniä.

Osa koirista harrastaa ihmisten auttamista. Kaverikoirat käyvät esimerkiksi päiväkodeissa tai vanhusten palvelutaloissa rapsuteltavina ja tuomassa iloa ihmisten elämään. Lukukoirat käyvät kirjastoissa tai kouluissa kuuntelemassa, kuinka niille luetaan ääneen. Näin ne auttavat lukemisen opettelussa.

Vesipelastuskoirat opettelevat hyppäämään veneestä veteen ja auttavat veteen pudonneen ihmisen turvallisesti rantaan. Metsätyskoirat ovat ihmisen apuna etsimässä metsässä hirviä, karhuja tai lintuja. Osa metsätyskoirista on vinttikoiria, jotka rakastavat juoksemista ja osallistuvat juoksukilpailuihin.

Isokokoiset koirat voivat vetää kelkkaa tai pieniä kärryjä, joiden kyydissä voi olla lapsia tai vaikkapa retkeilykampppeita. Vaellusreissuilla koirat voivat kantaa omia eväitään koirille tehdyssä repussa.

Jotkut koirat käyvät koiranäyttelyissä, joissa ne esittelevät parhaita puoliaan ja saattavat saada palkintoja. Jos on itse harkitsemassa koiran hankkimista, kannattaa käydä koiranäyttelyissä. Niissä voi tutustua eri rotuihin ja kysellä, mikälainen perheenjäsen tietyn rotuinen koira olisi.

Äiti ehdottaa, että koska retki on kestänyt aika pitkään ja on kävelty useampi kilometri, voitaisiin pitää evästäuko. Eevin mielestä se on hyvä idea, eikä Pärrellä koskaan ole mitään pientä välipalaa vastaan. Niinpä kolmikko suuntaa läheiseen puistoon, josta löytyy mukava piknik-pöytä. Äiti ja Eevi kaivavat repusta pillimehut, sämpylät ja jälkkäriksi suklaapatukat. Pärre saa välipalaksi koirille tarkoitettuja herkkuja, sillä monet ihmisten ruuat ovat koirille haitaksi ja jotkut jopa vaaraksi. Esimerkiksi suklaa ja xylitolia ovat koirille myrkyllisiä.

Syödessään äiti ja Eevi pohtivat, kuinka monta eri koirarotua he tietävät, ja mikä mahtaa olla kaikkein yleisin koirarotu Suomessa. Yhtäkkiä Pärre alkaa katsella tarkkaavaisesti puiston toiselle laidalle ja kallistella päätään kuunnellen sieltä kantautuvia ääniä. Pian myös äiti ja Eevi näkevät, että kävelytiellä kulkee keltainen labradorinnoutaja taluttajansa kanssa. Kun pari-

KOIRISTA ON
PALJON APUA
IHMISSILLE

valjakko tulee lähemmäs äitiä ja Eeviä, he huomaavat, ettei kyseessä olekaan ihan tavallinen koiranulkoiluttaja, vaan koiralla on yllään erikoisvaljaat. Äiti nappaa Pärren hihnan lyhyemmälle ja pyytää sen istumaan pöydän viereen. “Tuo koira on näkövammaisen opaskoira, ja se opastaa omistajansa liikkumaan turvallisesti. Opaskoira ei saa mennä häiritsemään kun se on töissä, eli toiset koirat täytyy pitää pois niiden luota. Opaskoira ei saa mennä silittämään kun se on työtehtävissä eikä sille saa silloin sanoakaan mitään”, äiti kertoo Eeville. Koira opastaa hienosti omistajansa piknik-paikan ohitse eikä kiinnitä Pärreen mitään huomiota, vaan selvästi keskittyy tärkeään tehtäväänsä. “Kyllä koirista on paljon apua ihmisille, ja niitä voidaan kouluttaa monenlaisiin tehtäviin”, Eevi ihailee.

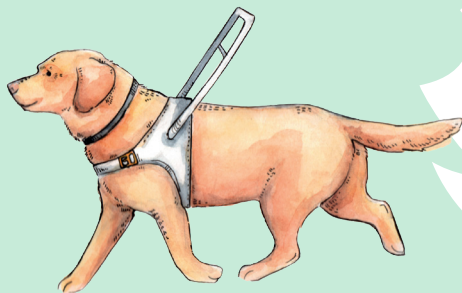
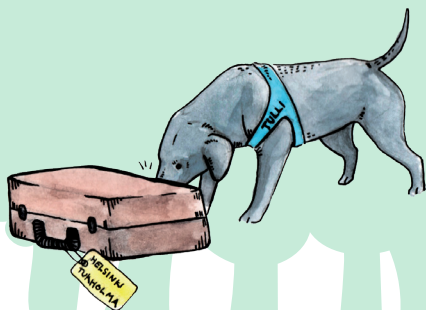
KOIRA TÖISSÄ

Osa koirista tekee töitä ihmisten kanssa. Kaikilla töissä käyvillä koirilla on työliivi, -valjaat tai -huivi merkinä siitä, että ne ovat töissä eikä niitä saa häiritä. Työpäivän jälkeen ja lomilla ne ottavat rennosti ja puuhailevat kaikkea koiramaista omistajansa kanssa. Monet koirien työtävistä perustuvat siihen, että niillä on paljon parempi ja tarkempi hajuisti kuin ihmisillä.

Moni on nähnyt televisiosta tulli- ja poliisi-koiria työssään. Tullikoirien tehtävä on etsiä matkustajien tavaroista sellaisia aineita ja esineitä, joita ei saa tuoda Suomeen ilman lupaa. Tullin koirille on opetettu, miltä esimerkiksi aseet ja räjähtävät aineet haisevat. Kun koira haistaa kielletyn asian matkatarvaroiden joukosta, se näyttää ohjaajalleen, mistä se löytyy ja kielletty tavara otetaan matkustajalta pois.

Poliisikoirat auttavat poliiseja ottamaan kiinni karkuun juosseita ihmisiä ja etsimään metsään eksyneitä lapsia ja aikuisia. Osa poliisikoirista osaa myös haistaa ja näyttää, mihin on piilotettu varastettua rahaa tai vaarallisia aineita.

Kaupungilla kulkiessa voi nähdä opas- ja avustajakoiria työssään. Opaskoirat toimivat ikään kuin ihmisen silminä, sillä niiden omistajilla on näkövamma eivätkä he näe kunnolla tai lainkaan. Opaskoirat muistavat reitin kotoa omistajansa työpaikalle, kauppaan tai vaikka hammaslääkäriin, ja kun ohjaaja pitää koiran valjaista kiinni, koira ohjaa sinne minne omistaja on pyytänyt. Opaskoira huolehtii myös, ettei sen omistaja kompastu oksiin tai astu kuralätäkköön.

Kuulokoirat puolestaan toimivat kuulovammaisen omistajansa korvina. Ne ilmoittavat esimerkiksi, kun ovikello tai näköpuhelin soi.

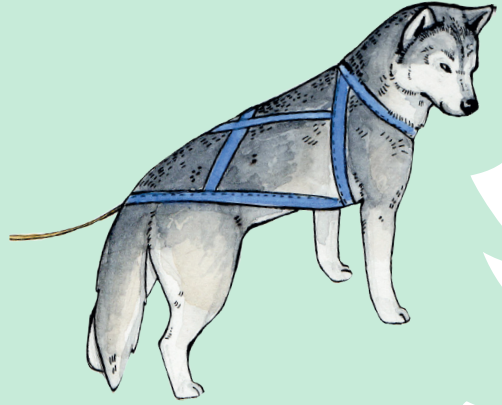
Lääkärit, sairaanhoitajat ja potilaat itsekin saattavat käyttää koiria apunaan. Jotkut koirat osaavat tunnistaa omistajansa hajusta, milloin tämän pitää ottaa lääke. Jotkut koirat on opetettu haistamaan, onko koronanäyte positiivinen tai negatiivinen. Sairaaloissa ja lastenkodeissa voi olla kuntoutuskoiria rentouttamassa ja keventämässä tunnelmaa.

Erilaiset avustajakoirat tekevät töitä sellaisten ihmisten apuna, joilla on jokin liikuntavamma. Avustajakoirat osaavat muun muassa avata ja sulkea ovia, nostella pudonneita avaimia ja kännyköitä, kantaa roskapussia ja auttaa ihmistä pukeutumisessa.

Homekoirat tekevät töitä taloissa, joissa epäillään kasvavan hometta seinien sisällä tai lattian alla niin, ettei ihminen näe sitä. Homekoira kiertelee ja haistelee ympäri taloa ja näyttää ohjaajalle, löytyykö hometta. Homekoiria käytetään myös laivoissa, linja-autoissa ja muissa kulkuneuvoissa, jos halutaan selvittää, missä kunnossa paikat ovat.

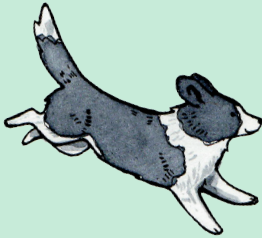
Vetokoirat tekevät töitä vetämällä valjakoita, joiden kyydissä ihmiset voivat viilettää luonnossa kovaa vauhtia. Vetokoirien työpaikat ovat useimmiten pohjoisessa Suomessa.

Paimenkoirat työskentelevät ihmisen kaverina maatiloilla, joilla on esimerkiksi lampaita tai lehmiä. Paimenkoirat auttavat ohjaamaan eläinlaumoja paikasta toiseen ja

huolehtivat, ettei kukaan eksy laumasta. Koirat myös varoittavat, jos jokin vaara uhkaa laumaa. Ne voivat ajaa esimerkiksi ketun pois, jos se tulee liian lähelle kanatarhaa.

Jotkut koirat toimivat vahtikoirina oman talonsa kotipihaan, jossa ne ilmoittavat haukkumalla kun vieraita ihmisiä ilmestyy pihapiiriin. Vahtikoiria on myös sotilailla ja rajavartijoilla, jotka tarkkailevat Suomen raja-alueita. Koiria on joskus vartijoiden työkavereina esimerkiksi tehdasalueilla yöaikaan.

Tehtävät

- Hetki opaskoirana
- Pallopaimennus
- Vahtikoiraileikki
- Kuvan piirtäminen loppuun

Kun eväät on syöty, kolmikko pääsee jatkamaan matkaa uudella innolla. Äiti kehottaa Eeviä olemaan ihan hiljaa paikallaan kun Pärre pohtii, mihin suuntaan se haluaa seuraavaksi lähteä. Tällä kertaa suunta näyttää olevan tutulle metsäpolulle ja pian selviääkin syy: Pärrellä on pissa- ja kakkahätä, ja siistinä koirana se käy asioillaan mieluummin metsän reunassa kuin kulkuväylällä. Äiti nappaa kotelosta kakkapussin, kerää kakkakikkareet pussiin ja vie sen läheiseen roska-astiaan. “On meidän koiranomistajien tehtävä varmistaa, että koira ei käy tarpeillaan sopimattomissa paikoissa. Jätöksiä ei jätetä teiden varsille, jossa muut kulkijat voivat sotkea niissä kenkensä. Koiria on kaupungeissa niin paljon, että jos kaikki jättäisivät talven aikana jätökset keräämättä, niin lumien sulaessa olisi riski koirien itsensä sairastua, kun ne ulkoillessa tuhrisivat tassunsa toistensa jätöksiin”, äiti kertoo.

Järjestyslaki määrää koko Suomessa, että koiranomistajan velvollisuus on kerätä koiran-

sa jätökset hoidetuilta alueilta. Eevi pohtii, että pienenkin koiran omistamisessa on aika paljon kaikenlaisia tekemistä kuten koiran ruokintaa, ulkoilutusta ja hoitoa. Kaikkea tätä pitää miettiä ennen kuin hankkii koiran. Onneksi Pärren perheessä koko perhe osallistuu sen hoitamiseen, ja niinpä se saa elää hyvää koiranelämää, johon kuuluu sopiva määrä hyvää ruokaa, kaikenlaista mukavaa puuhailua ja ulkoilua ja yhdessäoloa omistajien kanssa.

Pian Pärren askelten tahti kiihtyy, ja äiti ja Eevi huomaavat molemmat, että se on keksinyt jonkin mielenkiintoisen kohteen. Olisihan se pitänyt arvata! Pienen metsikön toisella puolella on nimittäin Pärren suosikkipaikka: lemmikkieläintarvikeliike! Sinne Pärre touhottaa kovaa vauhtia. Eläintarvikeliikkeestä voi hankkia koiralle paitsi sopivaa ruokaa, myös kaikenlaisia tarvikkeita kuten pantoja, hihnoja, harjoja ja leluja. Siellä on myös kattava valikoima koirille sopivia herkkuja, jotka mielessään Pärrekin taitaa nyt haluta kauppaan sisälle. Tut-

tu myyjä tervehtii Pärreä ja nauraa sen innostukselle. Myyjä muistaa, että Pärrelle ostettiin hiljattain uusi panta ja hän varmistaa koiraa silittäessään, että panta on sopiva. Eevi huomaa, että liikkeen päädyssä on meneillään jotain erikoista ja pyytää äidiltä luvan mennä katsomaan. Siellä on käynnissä villakoiran trimmaus

eli turkin hoitaminen erityisellä trimmauskoneella ja saksilla. Trimmaaja Minna tervehtii Eeviä ja kertoo, että villakoiran turkkia on hoidettava säännöllisesti trimmaamalla, koska silä ei ole luontaisesti lainkaan karvanlähtöä. Ilman hoitoa turkki pääsisi kasvamaan liian pitkäksi ja haittaisi koiran hyvinvointia.

KOIRIIN LIITTYVÄT AMMATIT

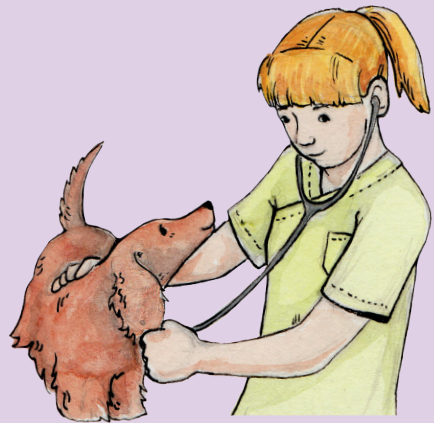
Poliiseilla, tullivirkkailijoilla, sotilailta ja vartijoilta voi olla koira työkaverina. Näissä tehtävissä ihminen hyödyntää koiran erinomaista hajua ja kuuloaistia ja voi luottaa siihen, että koira toimii uskollisena työparina. Näistä töistä voi lukea tarkemmin kohdasta Koira töissä (s. 12-13).

Jotkut lääkärit, sairaanhoitajat, terapeutit ja tutkijat käyttävät koiria joko löytämään sairauksista syntyviä hajuja tai rahoittamaan ja rentouttamaan potilaita.

On ammatteja, joissa ihminen puolestaan auttaa koiraa. Näitä ovat etenkin eläinlääkärit ja eläintenhoitajat, jotka hoitavat sairastuneita koiria ja antavat esimerkiksi rokotuksia koiranpennuille.

Joitakin ammatteja ei olisi edes olemassa, jos ei olisi koiria. Näitä ovat mm. koirankouluttajat, kasvattajat, koirahoitoloiden ja -päiväkotien ohjaajat, trimmaajat ja homekoiraohjaajat.

Koirankouluttaja työskentelee usein koirakoulussa. Kouluttajat opettavat koirien omistajille, miten kannattaa toimia koiran kanssa, jotta yhteiselo sujuu mukavasti. Jotkut kouluttajat ovat erikoistuneet hoitamaan tavallista hankalampia tilanteita, jotka voivat liittyä esimerkiksi

siihen, että koira pelkää jäädessään yksin kotiin tai hermostuu nähdessään lenkillä toisia koiria.

Kennelin pitäjät eli koirankasvattajat ovat ihmisiä, joiden omat koirat saavat pentuja, jotka siirtyvät hiukan kasvettuaan uusiin koteihin. Kasvattaja huolehtii kennelissään pennuista yhdessä emon kanssa kun pennut ovat aivan pieniä ja etsii sitten pennuille sopivat uudet kodit. Vaikka Suomessakin puhutaan kenneleistä, täällä koiria kasvatetaan kotioissa. Pennut siirtyvät uusiin koteihin noin kahden kuukauden ikäisinä, ja kasvattajat an-

tavat uudelle omistajalle ohjeet pennun hoidosta ja ruokinnasta.

Koirille on olemassa päiväkoteja ja jopa omia hotelleja, joihin ihminen voi jättää koiransa työpäivän tai lomamatkan ajaksi. Hoitopaikkojen ohjaajat ulkoiluttavat koiria ja leikkivät niiden kanssa.

Trimmaajat ovat erikoistuneet hoitamaan koirien turkkia, ihoa ja kynsiä. Joidenkin koirien turkki pitää välillä nyppiä tai leikata, ja jos koiran omistaja ei ehdi tai osaa tehdä sitä, hän voi viedä koiransa trimmaajan luo.

Homekoiraohjaajat tekevät töitä yhdessä oman koiransa kanssa etsimällä hometta rakennuksista tai kulkuneuvoista. Ilman koiraa pitäisi usein rikkoa seinää kaikista niistä kohdista, jotka saattavat olla pilalla, mutta koiran

kanssa ei tarvitse purkaa ja korjata kuin ne kohdat, joista koira on haistanut hometta.

Eläintarvikeliikkeiden myyjät voivat olla työssään tekemisissä koirien kanssa silloin kun ihmiset käyvät myymälässä ostoksilla koiransa kanssa. Monella eläintarvikekaupan myyjällä on itsellään koira tai jokin muu lemmikki. Myyjät tietävät paljon erilaisista koiranruuista ja tarvikkeista ja auttavat niiden valinnassa. Suomen eläintarvikekaupoissa ei myydä koiria.

Tehtävät

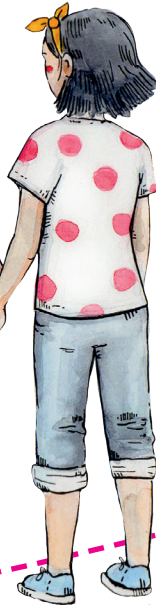
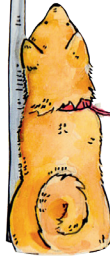
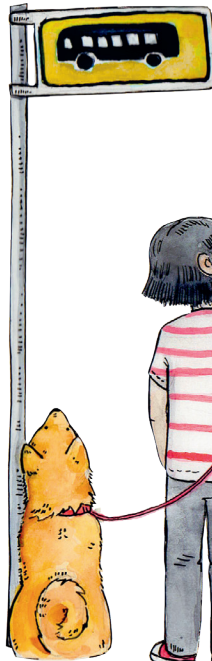
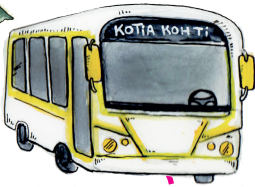
- Arvaa kuka -kortit
- Etsi kuvasta virheitä

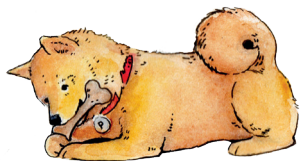
Eläintarvikekaupasta ostetaan Pärrelle pieni herkkuluu nakerrettavaksi illalla, kun muu perhe saunoo ja viettää pitsailtaa. Kaupassa käynnin jälkeen alkaa kaikkia retkeläisiä hieman väsyttää. Eläintarvikekaupalta on aika pitkä matka kotiin, ja yleensä siellä käydään autolla. Nyt äiti kuitenkin ehdottaa, että voitaisiin mennä bussilla, joka kulkee aivan kaupan vierestä kodin lähelle. "Saavatko koirat matkustaa bussilla, ja pitääkö koiralle ostaa lippu", Eevi miettii. Äiti selittää, että koiran kanssa voi matkustaa julkisilla kulkuvälineillä, jos koira osaa käyttäytyä kiltisti eikä aiheuta häiriötä. Koirien ei yleensä tarvitse ostaa lippua busseissa, mutta esimerkiksi junissa ne voivat matkustaa vain erityisissä lemmikkiosastoissa, jolloin niille ostetaan oma paikkalippu. Koirien matkustamiseen liittyvät ohjeet pitää aina selvittää etukäteen. Äiti kertoo myös, että nykyään koiran kanssa saa men-

nä vaikka ravintolaan syömään, jos ravintolan pitäjä on sen sallinut. Äidin nuoruudessa tämä ei ollut mahdollista. Koirien kannalta moni asia yhteiskunnassa on viime vuosikymmeninä muuttunut sallivampaan suuntaan.

Bussimatka kotiin meni hienosti, ja väsyneet seikkailijat saapuivat kotiin hyvillä mielin. Pärre oli saanut kulkea mieleisensä reitin ja ulkoilla yhdessä perheensä kanssa koko päivän. Eevi oli nähnyt paljon uusia asioita ja oppinut paljon koirista ja siitä, millaista on olla koira tai koiranomistaja Suomessa. Äiti aloittaa pitsan tekemisen ja Eevi päättää piirtää päivän seikkailureitin ja kaikki sen varrella tapahtuneet asiat.

KOIRA KANSALAISENA SUOMESSA

Pääosa suomalaisista koirista on lemmikkieläimiä, ja ne ovat kiinteä osa omistajaperheiden arkea. Yhä useampi koira asuu kaupungissa, ja viime vuosikymmeninä suositaan ovat kasvataneet etenkin pienet seurakoirarodut. Suomi on hieman poikkeuksellinen maa siinä mielessä, että meillä on maailmanennätys rekisteröityjen rotukoirien määrässä suhteessa asukasmäärään. Lisäksi meillä on ennätysmäärä erilaisia koirarotuja.

Koiria hoidetaan huolellisesti, ja niiden hyvinvointiin panostetaan paljon. Koirille on tarjolla monenlaisia palveluita, ja moni koiranomistaja käyttää lemmikkiä esimerkiksi hierojalla, trimmaajalla tai koirauimalassa.

Kaupungeissa koirille on tarjolla koirapuitoja, joissa saa juoksupaikkaa koiria vapaana aidoilla alueilla. Koirapuitoihin saa mennä koiransa kanssa kuka vain, kunhan noudattaa koirapuitoetikettiä.

Laki määrää kaikkia Suomen kuntia järjestämään karanneille lemmikeille paikan, johon ne voidaan viedä odottamaan, että omistaja noutaa eläimensä. Jokaisessa kunnassa on myös kunnallinen eläinlääkäri, jolta voi saada apua jos lemmikki sairastuu. Suomessa

eläinlääkäripalvelut ovat aina maksullisia, ja koiranomistaja maksaa oman koiransa kustannukset. Koirille ei ole samanlaista terveydenhuoltojärjestelmää kuin ihmisille.

Koiria koskevat monet lait, joiden noudattamisesta koiranomistaja vastaa. Metsästyslaki säätelee kaikkien koirien kiinnipitoaika, mikä tarkoittaa, että koiria ei saa laskea juoksemaan metsissä vapaana ympäri vuoden. Silloin kun metsäneläimillä on pesimisrauha, tulee koirat pitää kytkettyinä sekä maalla että kaupungissa. Muutoinkin koiranomistajalla pitää olla aina maanomistajan lupa pitää koiraa vapaana. Kaupungeissa yleinen järjestyslaki määrää pitämään koirat kytkettyinä muualla kuin omalla aidatulla pihalla tai koirapuistossa ja keräämään koirien jätökset yleisiltä ja hoidetuilta alueilta. Koira ei saa myöskään aiheuttaa häiriöitä naapurustolle esimerkiksi jatkuvalla haukkumisella.

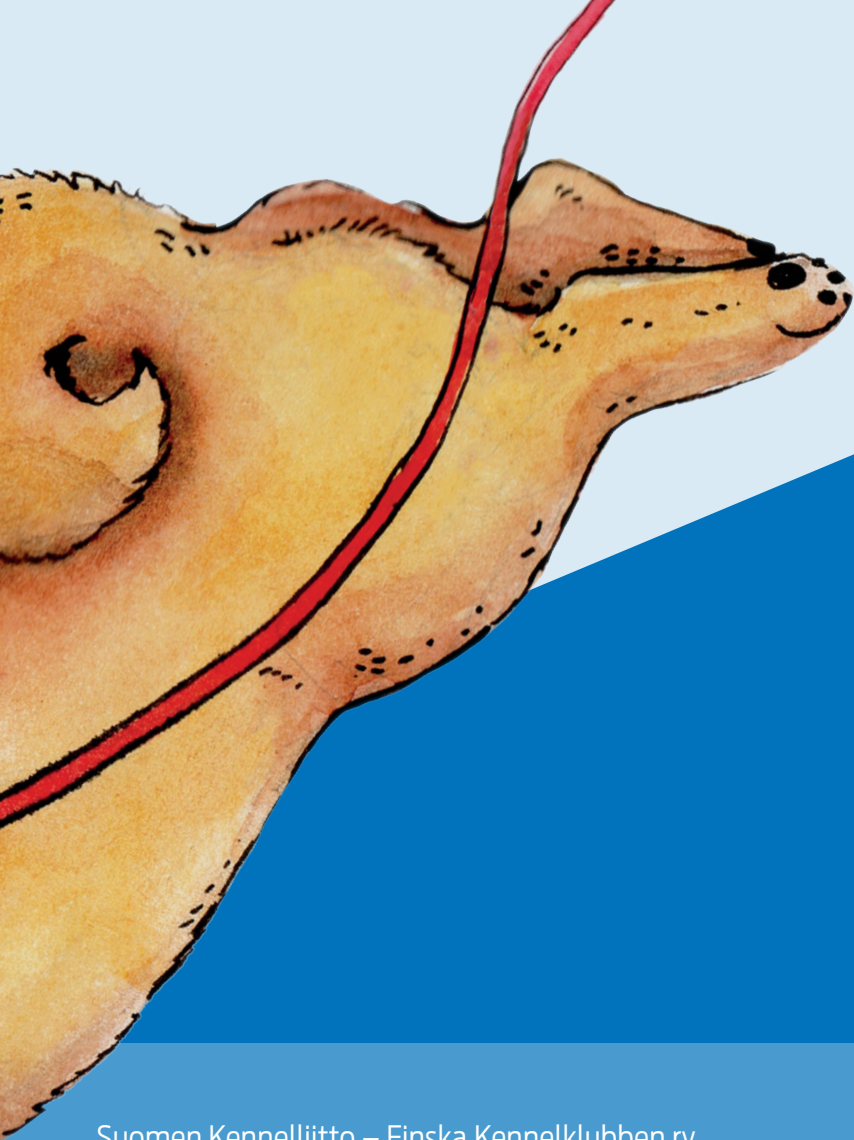
Lain mukaan kaikkien koirien tulee olla Suomessa tunnistusmerkittyjä. Tunnistusmerkinä yksilöi jokaisen koiran ja on tavallaan koiran sosiaaliturvatunnus. Merkinnän perusteella esimerkiksi kadonnut koira voidaan tunnistaa varmasti. Jokaisen koiranomistajan tulee ilmoittaa koiransa viranomaisen koirarekisteriin.

Koiralla on oikeus saada elää hyvää koiranelämää. Tämä tarkoittaa, että koiran perustarpeista, kuten riittävästä ja sopivasta ravinnosta, liikunnasta ja ulkoilusta tulee huolehtia asianmukaisesti. Omistajan tulee myös huomioida, että koira on sosiaalinen laumaeläin ja sillä tulee olla joko lajitoverin tai ihmisen seuraa tarjolla.

Tehtävät

- Unelmien koirapuisto ja koirankoppi
- Paperinukkekoira

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry.
Kamreerintie 8 | 02770 Espoo | (09) 887 300
@kennelliitto | kennelliitto.fi